

Nya Meddelanden från STRINDBERGSÄLLSKAPET

Nummer 67

April 2021

Kära medlemmar,

När jag skriver detta har påskhelgen just passerat. En högtid som både i judisk och kristen tradition utgår ur tragedi och slutar i en ny början: befrielsen ur fångenskap eller uppståndelsen. – En tematik som överfört passar ovanligt bra för vår tid, även om vi bara befinner oss i början av slutet.

I oktober år 1900 skrev Strindberg *Påsk*, ett passionsspel utifrån den kristna tematiken. Man kan häpna över att det skedde under samma tre veckor som han också skrev *Dödsdansen*. En pjäs som tvärtom handlar om instängdhet och fångenskap utan räddning. Men det finns ändå en koppling genom att båda behandlar resignationen inför ett öde som individen inte verkar kunna påverka: vare sig det handlar om fädrens synder eller äktenskapet som beroende och fängelse. Men som Magnus Florin skildrar i sin nya bok, *Lykttändaren*, befinner sig *Dödsdansen* i mörker som bara kan skingras av lampor och stearinljus, medan *Påsk* inleds med att solen faller in genom fönstret och förebådar våren och räddningen.

Försoningen hänger ihop med ett genomgående motiv hos Strindberg, alltifrån *Inferno*-krisen och framåt, att försöka hitta en mening och ett sammanhang i det som sker, vare sig det är naturvetenskapen eller i livet. I sina värsta stunder utgår han inte bara från det, utan påstår också att olyckorna är förtjänta. Allt som drabbar oss är inte bara rimligt utan rätt.

Men livet hänger förstås inte samman på detta enkla sätt. Som Leonard Cohen sjunger i sin *Hymn*: "Det finns en spricka i allting, det är så som ljuset tar sig in." I Strindbergs fall är det inte minst i hans författarskap, hans i god mening krackelerade gestaltning av sina kategoriska åsikter. I *Påsk* ger Eleonora, den "heliga dåren", poetisk röst åt det associativa, irrationella språket som bryter igenom tillvarons grå vardag hos familjen Heyst. Som skapar den konst vi så väl behöver.

Det är inte att undra på att det var i hennes gestalt Strindberg ville se och sedan älska en ung Harriet Bosse.

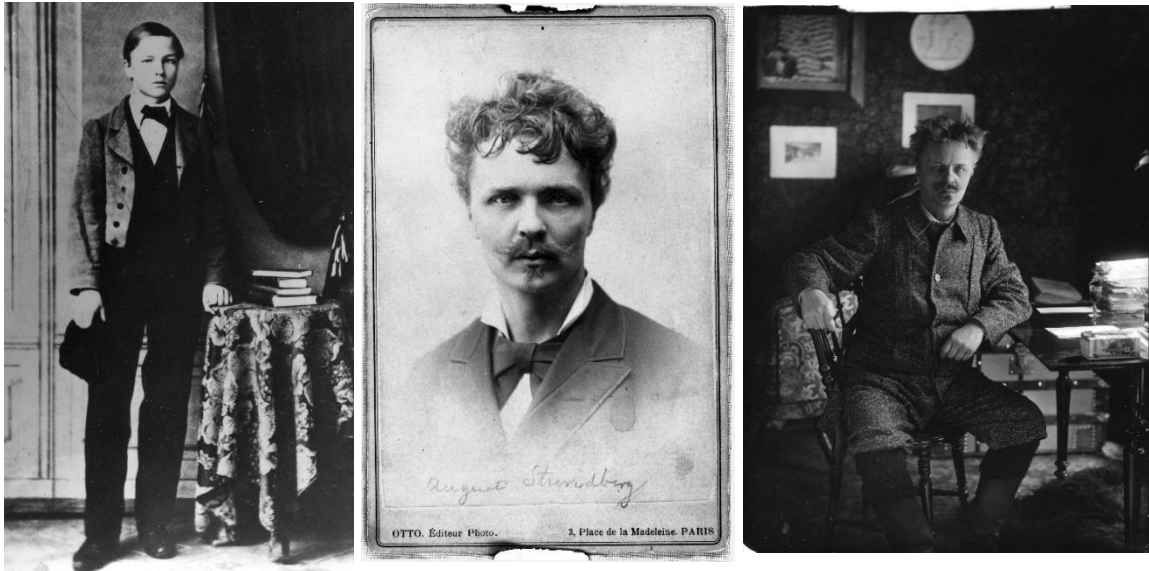
Eleonora lyser upp det dystra hemmet med en påsklilja, men för oss är våren här och vi kan helt enkelt gå ut i solen och se dem växa i rabatter och blompottor. Och om inte allt för lång tid själva äntligen klungas och vimla tillsammans som vore vi Wordsworths "crowd, / A host, of golden daffodils".

Ta hand om er och håll ut en sista liten tid.

David Gedin, ordförande

Har du fått cabinet-porträtten från Roessler? De voro utmärkta! Kanonisera genast!
(Brev till Claës Looström, 15 december 1882)

Strindberg genom kamerans lins

Den vanligaste frågan vi får av besökarna på museet är ”hade han inget kök?” Näe, något kök hade han som bekant inte och det arrangemanget verkar han ha varit glad för, vilket framgår tydligt av den inbjudan han skickar till Nils Andersson, strax efter att han flyttat till Blå tornet.

Den näst vanligaste frågan är varför Strindberg inte ler på något foto. Det finns ca 140 fotografier som visar Strindberg i olika poser och med skiftande ansiktsuttryck, men inget där han ens drar på smilbanden. Det har förklarats med alltifrån lång exponeringstid till dåliga tänder. Förmodligen har det mer att göra med Strindbergs ändamål med fotografierna. Många bilder togs i marknadsföringssyfte i samband med boksläpp och teaterpremiärer. Han var mån om hur han framställdes. Ville man bli tagen på allvar måste man se allvarlig ut!

Årets första utställning på Strindbergsmuseet är *Strindberg genom kamerans lins*. Här visas ett generöst urval av de porträtt som togs på Strindberg av ett trettital yrkesfotografer liksom av honom själv.

Alltifrån det äldsta bevarade fotografiet, som visar en trettonårig gosse, välkammad och med skolmössan i handen, till det allra sista: ett närmast andligt porträtt av den åldrade författaren taget i hans sista hem blickande ut genom salsfönstret ut mot det stora ljuset. Det ser ut som att han just fått hembud.

Bilderna är tagna i Stockholm, Berlin, Paris, Ystad och Lund av kända fotografer som Robert Roesler, Otto Wegener, Léopold Reutlinger, Per Bagge, Herman Anderson och Anton Blomberg.

Strindbergs självporträtt har ofta karakteriserats som ”iscensatta fotografier” där Strindberg ”gått i roll”. Många av ateljétagningarna och fotografierna i hemmiljö har också den karaktären. Strindberg vårdade sin persona!

De äldsta bilderna framställdes ursprungligen i visitkorts- eller kabinettsformat. Här visas de både i original och i kraftfulla förstoringar. De utställda bilderna är framtagna i samarbete med Fotografiska, som härmed tackas för att de ställt bilderna till förfogande.

”Har ni inte Frippe?” Ännu en fråga från en besökare som bläddrar bland vykorten i museishopen. *Frippe*?

Bland de plåtar som fotografen Herman Anderson kasserat hittade Strindberg en bild där han iförd kravatt såg ut som Gustaf Fredrikson, förra sekelskiftets mest kände manlige skådespelare. Han var känd som Frippe och var kanske sin tids Mikael Persbrandt. Strindberg blev så nöjd över likheten att han beställde en stor upplaga postkort med ”Fredriksonfotot”, som han sedan skickade till såväl vänner som affärskontakter.

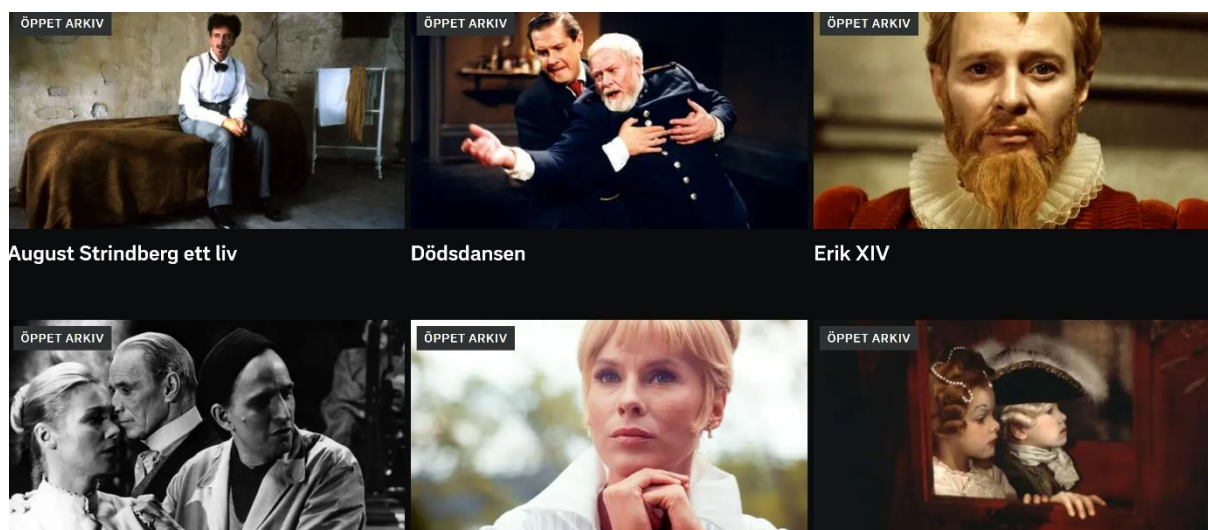
Nej, vi har inte Frippe i shopen, men i utställningen visas ett exemplar skickat till Manda Björling, Intima teaterns *leading lady*.

Utställningen visas t.o.m. 15 augusti.

Erik Höök, museichef

Strindberg i Öppet arkiv

Jag gick in på SVT Play i Öppet arkiv för att leta efter strindbergsprogram. Oj, där finns så många bra föreställningar och program! Till exempel Strindberg och Beethovengubbarna som är inspelat i Strindbergs våning och Roland Pöntinen spelar Appassionata och Spöksonaten i Grünewaldsalen. Svenska krusbär där Bo Strömstedt berättar om Strindberg och skärgården till underbara bilder. Där finns pjäser som Dödsdansen med Margaretha Krook och Keve Hjelm, Ett drömspel med Ingrid Thulin och i regi av Ingmar Bergman och Hemsöborna med Allan Edwall och Sif Ruud. Har ni sett den förut så se om denna fantastiska serie i tre delar! Fröken Julie på Löfstads slott med Bibi Andersson och Thommy Berggren i regi av Keve Hjelm och Paria med oförglömliga Toivo Pawlo och Keve Hjelm.

Med varma rekommendationer,
Kristina Adolphson

Strindbergs Intima teater

Kära medlemmar i Strindbergssällskapet.

Vi på Strindbergs Intima Teater hoppas att ni alla mår bra!

På teatern har vi, med stor försiktighet, repeterat under våren men vi har inte några offentliga föreställningar och tar inte in någon publik. Nu finns det 10 färdiga uppsättningar som väntar på att få ha premiär samt några föreställningar som inte hann spelas klart under hösten 2020.

Vi hoppas innerligt att det blir möjligt för oss att möta publik till hösten, och att ni då har möjlighet att komma och besöka oss!

Var rädda om er!

Önskar

Anna Pettersson, teaterchef, och övrig personal på Strindbergs Intima Teater

Kommande premiärer på SIT:

En Strindbergs-performance av och med Charlotte Engelkes m.fl.

Odlad Fukt i regi av Anna Pettersson. Medverkande: Suzanna Santrac, Zeljko Santrac och Yahia Najem. Ett samarbete mellan Strindbergs Intima Teater och Teater Theatron i Malmö.

Kärlekssagan i Strindbergs brev till Harriet Bosse.

Regi, bearbetning och medverkan: Hans Wigren och Maria Hjalmarson

Essen, Dåren och Marie David av och med Anna-Lena Efverman. Regiöga: Frida Bergh och Martin Rosengården

Dödsdansen i regi- och med koreografi av Åsa Lundvik Gustafson och David Nondorf, två dansare som själva framför verket på scen.

Den Starkare, en operaföreställning med musik komponerad av Margareta Hallin, med Christina Högnabba, Matilda Wahlund och Magnus Holmlander. Regi: Kristina Hagström Ståhl.

Toten Insel, ett allkonstverk av och med Julia Kraus Dybeck och Mire Eklund där även dansarna Åsa Lundvik Gustafson och Matilda Bilberg medverkar.

Agnes - Efter ett drömspel, av och med dansaren Maria Påhls.

De Perversa, av Strindberg med Staffan Göthe i regi av Carolina Frände. Bearbetning: Joakim Sten och Carolina Frände.

Uppsättningen **Vasa** i samarbete med Dalateatern och i regi av Anna Pettersson kommer att ha premiär på SIT januari 2022.

Judasbrevet

Under några år var Ola Hansson sannolikt den viktigaste i Strindbergs litterära krets. Efter brytningen i Berlin 1892, har Ola Hansson i olika texter framställt hatporträtt av Strindberg. Strindberg har varit mildare mot Hansson, men istället uttryckt ett starkt hat emot hustrun Laura Mohr Hansson, skribent och författare från tyskspråkig familj, kanske mera känd under pseudonymen Laura Marholm.

Sommaren 1907 skall makarna Hansson besöka Lauras far i Riga. Efter många år av svåra motgångar är paret möjligen styrkt av de plötsliga framgångarna i Sverige och bestämmer sig därför att från Paris ta vägen via Stockholm. De tänker nämligen söka upp Strindberg. Ola Hansson har med sig vad han kallar "Judasbrevet". Han tänker konfrontera Strindberg med detta brev. Makarna Hansson är sannolikt övertygade om att Strindberg är inblandad i tillkomsten av detta. Fram till nu har ingen kunnat fastställa vad "Judasbrevet" innehöll. Både brevet och besöket har därför varit höljt i dimma. Efter 14 år av ovänskap är det ett stort steg för makarna Hansson att besöka Strindberg, särskilt som denne avskydde oannonserade besök. Strindberg bor ensam kvar på Karlavägen 40. Harriet Bosse och deras gemensamma dotter bor sedan flera år i egen våning.

Makarna Hansson ringer upprepade gånger på dörren. Plötsligt hör de hasande steg innanför, som sedan tystnar. Efter ytterligare ringningar öppnas dörren. Strindberg ser chockad ut när han får syn på paret. Han beskrivs senare av Ola Hansson som åldrad, med flottfläckar på kavajuppslaget och på fötterna har han "ett par alltför små, smutsiga fruntimmersskor av vitt tyg". Bakom honom skymtar våningen där alla möbler är övertäckta med vita lakan som skydd mot solen. Strindberg verkar "vistas i våningen på nåder". Strindberg låtsas, eller är möjligen ärlig, när han först inte känner igen paret. Besökarna släpps innanför dörren, men de bjuds inte in att sitta ner. Ola Hansson tar fram Judasbrevet och räcker det till Strindberg. "Varför skall jag läsa det där", protesterar Strindberg dovt när han tar emot brevet som han flyktigt tittar på.

Judasbrevet är skrivet till direktören för det mentalsjukhus i München där Laura 1905 varit tvångsintagen efter att ha blivit hämtad av polis. Brevet är skrivet av Olas kusin, den berömde filosofiprofessorn Hans Larsson i Lund som Strindberg känner mycket väl. I brevet ber Hans Larsson direktören om ett "auktoritativt intyg för Laura Mohr Hansson" som Larsson kan visa för myndigheterna i Sverige så att Laura, direkt vid makarnas ankomst på svensk mark, kan erhålla "anstaltsvård". Hans Larsson skriver vidare att han med hjälp av detta intyg kan "skona Ola Hansson från dessa ledsamma förhandlingar om hustruns tillstånd".

Det är känt att Strindberg var av uppfattningen att Laura spolieade Ola Hanssons liv. Är Strindberg verkligen inblandad i tillkomsten av Judasbrevet som makarna verkar tro eftersom de kommit dit för att visa upp det? Strindberg läser brevet med ett förstrött intresse. Han räcker det sedan tillbaka utan någon kommentar och börjar istället att tala "hit och dit" om sina egna psykiska problem från Infernokrisen. Makarna avslutar då besöket och lämnar våningen. Paret Hansson och Strindberg kommer aldrig att ha någon kontakt igen. Om Strindberg på något vis varit inblandad i brevet kan detta inte beläggas med nuvarande källor, men nu vet vi vad Judasbrevet var för någonting.

Ovanstående bygger på uppgifter ur Ola Hanssons "Ur minnet och dagboken", samt en artikel i Göteborgs Handels och Sjöfartstidning från 7 aug 1920. Ola Hansson var pedantiskt upptagen av vad som skulle ingå i hans Samlade Skrifter som började utges av Tidens förlag 1919. Av sonen, Ola Hanson jr, mottog Hjalmar Gullberg efter författarens död de texter som Tiden vägrat publicera. Gullberg gav sedan ut huvuddelen av dessa i Efterlämnade Skrifter 1928-31. Efter utgivningen hittade sonen, undagömt i källaren, en bunt papper, hopbundna och märkta med en klisterlapp där Hansson skrivit "Ur minnet och dagboken". Ola Hansson hade således valt att inte ta med detta i varken Samlade Skrifter eller bland de papper som han sorterat och som sedan gavs ut som Efterlämnade skrifter.

Innehållet i denna text är en bearbetad del av en artikel ursprungligen publicerad i Bulletin.nu. I detta arbete har jag haft hjälp av Lars Dahlbäck, huvudredaktör för Strindbergs Samlade Verk 1979-2009.

August Strindbergs Samlade verk

Per Stam, huvudredaktör för August Strindbergs Samlade Verk, är det sant att utgivningen nu har fullbordats?

Ja, det är sant!

Men har inte allt givits ut för länge sedan?

Den långa sviten av tryckta böcker med Strindbergs samtliga verk från *Ungdomsdramer I* till *Register* utgavs i 72 delar mellan åren 1981–2013, men de textkritiska kommentarerna till varje enskild textvolym har granskats och färdigställts senare, under 2000-talet. De sista fem textkritiska kommentarerna publicerades i april 2021.

Vad hittar man i de textkritiska kommentarerna och till vem vänder de sig till?

De textkritiska kommentarerna innehåller dokumentationen av textetableringen i textvolymerna. De redovisar vilka textkällor som Strindbergstexterna i Samlade Verk bygger på och vilka val har utgivarna gjort mellan de använda textkällorna. Oftast har Strindbergs originalmanuskript varit grundtext, men hänsyn har också tagits till första upplagan, senare upplagor och eventuella korrektur som Strindberg sett igenom, avskrifter, varianttexter med mera.

Förutom dokumentationen av textetableringen hittar man också bibliografiska uppgifter om samtliga upplagor och översättningar under Strindbergs livstid.

Dessutom innehåller de textkritiska kommentarerna en rad Strindbergstexter som inte tryckts i textvolymerna. Jag kan särskilt nämna Strindbergs egna, tidigare otryckta översättningar till franska av *Fordringsägare* (*Créanciers*) och *Ett drömspel* (*Rêverie*) som har etablerats av Gunnel Engwall och återges i samma layout som övriga dramer i Samlade Verk. Strindbergs översättning av *Fadren* (*Père*) återges i faksimil.

Strindbergstexterna – språkvetenskapliga verk och tidningsartiklar i översättning till olika språk, resedagböcker från de franska resorna, diktutkast, naturvetenskapliga artiklar och vivisektioner på franska i faksimil – upptar sammanlagt flera tusen sidor. I den avslutande textkritiska kommentaren finns en förteckning och ett register över alla dessa Strindbergstexter.

Du frågade vem de här kommentarerna vänder sig till. Den textkritiska detaljredogörelsen vänder sig främst till experterna, men den bibliografiska redovisningen och framför allt Strindbergstexterna borde alla intresserade söka upp.

Hur publiceras de?

De originalpubliceras digitalt i Litteraturbanken. De går att ladda ned som pdf-filer men trycks inte. Med

dokumentbilagor är det sammanlagt över 13 000 sidor (jämför de tryckta textvolymerna som upptar ca 28 000 sidor).

I Litteraturbanken finns också samtliga textvolymerna i Samlade Verk gratis tillgängliga digitalt, liksom alla delar i August Strindbergs Brev. Med andra ord finns nu Strindbergs samlade textproduktion digitalt tillgänglig och sökbar i Litteraturbanken.

Alla kanske inte vet vad Litteraturbanken är, hur ska man använda den?

Litteraturbanken, som är en ideell förening, har funnits i omkring femton år och tillgängliggör utan kostnad svensk skönlitteratur och humaniora på svenska (adress: litteraturbanken.se). På senare år har man också skapat sidor för ljud och bild, utställningar med bildkonst och sällsynta tryck och manuskript. De äldre svenska bibelöversättningarna finns naturligtvis också i Litteraturbanken. Just nu pågår ett projekt att digitalisera all tryckt svensk litteratur från 1800-talet.

Litteraturbanken är en fantastisk resurs för undervisning, forskning och lustläsning. Strindbergs texter är alltså i mycket goda händer.

Samlade Verk: <https://litteraturbanken.se/presentationer/specialomraden/SSV.html>

Om Ockulta Dagboken: <https://litteraturbanken.se/presentationer/specialomraden/OckultaDagboken.html>

Brev: <https://litteraturbanken.se/presentationer/specialomraden/SSK.html>

Nu är Strindbergsprojektet avslutat. Hur känns det?

Det känns mycket bra. Projektet har pågått sedan slutet av 1970-talet. Flera generationer av forskare har medverkat i utgivningen. Även granskningen och färdigställandet av de textkritiska kommentarerna har utförts av ett stafettlag av redaktörer vid Stockholms universitet: Lars Dahlbäck, James Spens, Hans Sandberg, Margareta Brundin, Per Stam, Camilla Kretz, Peter Talme, Hans Söderström, Julia Kielmann, Ljubica Miočević, Ilaria Tedde, Elin Andersson och Anna Höök.

Jag har sedan 2015 arbetat på deltid med Strindberg. Jag har också varit huvudredaktör för Henry Parlands Skrifter, som utgivits i bokform och digitalt av Svenska litteratursällskapet i Finland. Även den utgåvan är digitalt tillgänglig gratis (parland.sls.fi). Den finlandssvenske modernisten Henry Parland (1908–1930) var en stor beundrare av Strindberg. Han skrev en skoluppsats om "Tschandala" och menade i flera tidningsartiklar att svensk litteratur inte hämtat sig efter Strindberg:

"Sveriges litteratur har ända fram till i dag levt i August Strindbergs jätteskugga. Alltjämt är Strindberg förebilden och utgångspunkten för samtliga litterära strömningar." ("Sveriges litteratur i dag", 1930.)

Vilken del av Strindbergs författarskap har du främst forskat på?

Min Strindbergforskning har varit knuten till de utgivningsuppdrag som jag fått inom Samlade Verk. Jag är ännu mycket stolt över det första, *Teater och Intima Teatern*, med Strindbergs teaterbroschyrer och tidningsartiklar från tiden med Intima Teatern. I kommentaren till Strindbergstexterna kände jag mig tvungen att också teckna Intima Teaterns historia.

Jag har även utgivit bland annat *Naturvetenskapliga Skrifter I–II*, med naturfilosofi, ockultism och alkemi. Jag var då tvungen att försöka förstå Strindbergs tänkande och författarskap under Inferno-perioden – inklusive *Ockulta Dagboken*.

Och till sist, vilket är ditt favoritverk av Strindberg? Du får endast välja ett.

Min favoritbok är nog fortfarande *Inferno*, som är en syntes av hela detta Strindbergs 1890-tal.

Katharina Lind i samtal med Per Stam

Foto: Sören Andersson, Stockholms universitet.

Mer ljus!!

Strindberg och upplysningen var temat för Strindbergskonferensen i Göttingen i maj 2019. Förra året publicerades en diger konferensvolym med titeln *August Strindberg und die Aufklärung/och upplysningen/and the Enlightenment*. Magnus Florins bidrag, som bygger på hans föredrag, heter "The Bringer of Light. Strindberg from Prometheus to Lamps. An Essay in Progress."

Nu har Florin gett ut en egen volym (*Lykttändaren. En Strindbergsstudie*, Ellerströms 2021), där han närmar sig begreppet upplysning på ett konkret och eget vis, med exempel från Strindbergs poesi, prosa och dramatik, inklusive teateruppsättningar.

Stämmer det att fröet till din bok började gro när du fick förfrågan att tala i Göttingen?

- Ja så var det, just inför temat "Strindberg och upplysningen". Jag fick lust att skruva ner det storslagna temat till något väldigt handfast: lyktor och lampor och sådant.

Fick du någon ny inspiration i Göttingen?

- Ja det var väldigt givande, med perspektivrika talare som Klaus Müller-Wille och Elena Balzamo. Och jag tyckte att mitt ämne skulle kunna vecklas ut till mer än ett litet anförande.

Kan du ge 2-3 favoritexempel från din bok?

- Det får bli tre ljuskällor: 1) Solkatten i pjäsen *Advent*. 2) Fyrtornet i *Den romantiske klockaren på Rånö* och 3) Gatlyktan i *Oväder*, den som väntar på den stumma rollgestalten Lykttändaren.

Gav arbetet med *Lykttändaren* inspiration till vidare undersökningar?

- "Man vet ingenting, knappast det!" Den där skämtsamma frasen dyker varierad upp på några ställen hos Strindberg och kan nog vara värd att fundera på – och skriva om - Ifall inte någon annan hinner före.

Sara Granath i samtal med Magnus Florin

2021 års Strindbergspris tilldelas Ulf Olsson

Strindbergssällskapets styrelse har beslutat att ge 2021 års Strindbergspris till professor emeritus i litteraturvetenskap Ulf Olsson.

Genom att mobilisera humanvetenskapernas mer svårbemästrade men sofistikerade verktyg, och knyta Strindbergs arbeten till de ekonomiska och ideologiska samhällsförändringarna, har Ulf Olsson gång på gång inte bara gett oss nya perspektiv på historien och litteraturens betydelse för vår förståelse av den, utan dessutom levererat inspirerande, nydanande tolkningar av Strindbergs verk.

Motiveringen kan läsas i sin helhet på: www.auguststrindberg.se/aktuellt.

Strindbergspriset utdelas den 9 september på Strindbergsmuseet, följt av ett föredrag av pristagaren.

Foto: Ulf Olsson på Strindbergskonferensen 2019, Göttingen, Tyskland. Fotograf: Katharina Lind

Strindberg cirklar vidare!

Coronapandemin försvårade ju 2020 och även i vår genomförandet av strindbergscirklar. Jag fick göra halt halvvägs i mina cirklar i Sörmland om "Den politiske Strindberg".

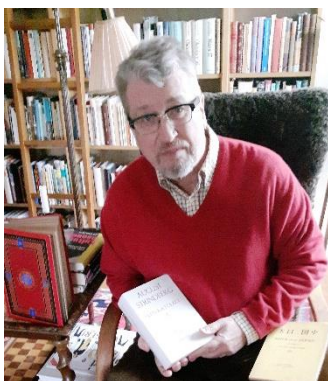
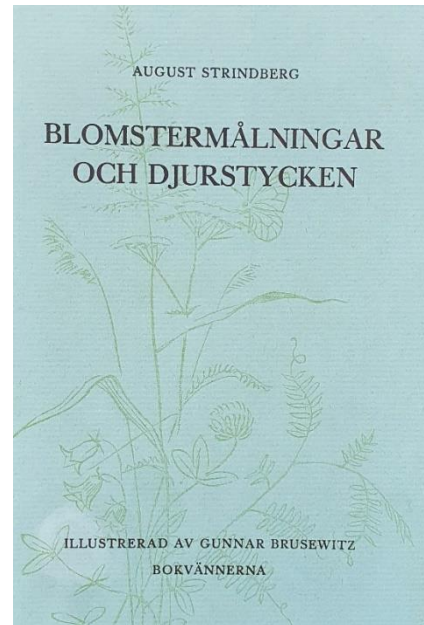
Men vi ger oss inte och jag vill sprida Strindberg i landet, ett uppdrag som jag fått i Strindbergssällskapets styrelse. Jag räknar med att slutföra dessa cirklar senast i augusti och sedan i höst genomföra en strindbergscirkel på olika orter med temat "Strindberg och naturen". Som grundbok tänker jag använda den lite undanskymda "Blomstermålningar och djurstycken" (1888) och ha en del annat som omkringläsning. Att studera Strindberg i studiecirkelform är ett förnämligt sätt att lära sig Strindberg, ha kulturell och social samvaro kring strindbergsläsning. Du blir inte bara vän (eller ovän!) med Strindberg, du får kamrater som i likhet med dig tycker om läsning och samtal. Det är fascinerande att höra 7-10 personer ha olika infallsvinklar och vi påverkar alla varandras kunskaper positivt.

Gör därför som jag, kontakta ett studieförbund där du bor och ställ upp som lokal cirkelledare. Jag hjälper Dig gärna komma igång, och kan om avstånd går att överbrygga, erbjuda en strindbergsföreläsning också, och jag har flera mycket kunniga strindbergskännare i styrelsen som kan medverka här. Jag kan hjälpa dig med bokval, teman och s.a.s. skraddarsy Din cirkel utifrån deltagarnas önskemål.

Om du sätter igång får du av mig dessutom en analysmodell, framtagen av mig och använd under flera år i mina cirklar. Den är särskilt funktionell i gruppdiskussioner.

Men, varför inte nu i höst sätta igång med "Strindberg och naturen". "Blomstermålningar och djurstycken" finns i flera fina utgåvor och jag tycker själv om att läsa boken i Bokvännernas fina edition från 1965 med pregnanta bilder av Gunnar Brusewitz och självklart i nationalutgåve-utgivningens volym nr 29 av August Strindbergs Samlade Verk, sorgfälligt redigerad och kommenterad av Hans Lindström.

Här kan du, jag och andra läsa och cirkla exempelvis kring den fantastiska essän "Konsten att meta", en text jag läste mycket tidigt och hade med mig på bryggan vid Skärså fiskeläge. En fantastisk text i sin stillhet och precision, så enkel och så inspirerande, kraftsamlande.

Hör av er! Låt oss cirkla vidare med Strindberg!

Tryggve Lundh

E-post: tryggve.lundh@gmail.com,

Mobil: 076-340 74 15

Scherings brevväxling med Fritz Henriksson om Strindberg

Emil Schering, Strindbergs tyske översättare, skrev åtskilliga brev till sin journalistkollega, Fritz Henriksson (1872-1941). De umgicks i Berlin när Henriksson var Göteborgs Handels- och Sjöfartstidnings korrespondent där åren 1900-1903. Samtliga brev skrevs för hand på tyska.

Jag har nyligen gått igenom ett antal brev och brevkort från Schering till Henriksson. Av dessa framgår bl.a. att Schering var i Sverige varje år för att umgås med Strindberg. Redan den 12 juni 1900 berättar Schering på ett brevkort att han varit i Furusund för att träffa Strindberg som då bodde i Villa Venetia.

Ett brev är från Dalarö den 13 augusti 1900. I detta berättar översättaren att han besökt Strindberg i Furusund och att författaren återvänt till Stockholm i slutet av juni. Därför stannade Schering och hans fru kvar i Stockholm så att Strindberg och hans översättare kunde träffas på kvällarna. Samtidigt hade Schering nattetid påbörjat arbetet med den samlade upplagan av Strindbergs skrifter som skulle utkomma i Tyskland i 47 band åren 1902-1930. Han meddelade också att de planerade att stanna kvar i Stockholm till den 1 oktober. Då skulle de resa hem till Berlin via Göteborg eftersom Schering ville studera Strindbergs manuskript till "Mäster Olof" på universitetsbiblioteket.

Brevväxlingen fortsatte sedan den 26 september, då Schering skrev ett 8-sidigt brev till Henriksson från sitt pensionat Berg på Humlegårdsgatan 20. I detta uppehåller han sig till en början vid att han börjat misstro svenskarna eftersom "dessa kritiker av Gustav Adolf helt enkelt skadar landet". Han skriver också att "svenskarna vet inte att Strindberg är " den ende svenske författare som hör till världslitteraturen, bredvid den ende norrmannen, Ibsen". Han menar också att även om poeten Rydberg är högt skattad i landet är han dock bara en epigon, en efterföljare till Goethe och Schiller.

Under 1901 påbörjades skriftväxlingen den 10 mars då Schering bl.a. nämner att "Vi gläder oss mycket åt Strindbergs förlovning". Den fortsatte den 17 juli då Schering på ett brevkort meddelar att Strindberg med fru skulle komma till Berlin, troligen den 1 augusti. Den 29 juli skickar översättaren nästa brev till Henriksson och nämner då att Strindbergs kommer först den 2 augusti. Han berättar också att de vill vara inkognito och uppmanar Henriksson att hålla tyst om saken. Dessutom citerar han ur ett brev från Strindberg att: "Henrikssons vilja vi gerna råka, och vore roligt om han fått läsa Carl XII att jag kunde få ett svenskt omdöme". Han lovar också att skicka manuskriptet till Henriksson.

Av brevets senare del framgår att Henriksson skickat två böcker, av vilka Schering skickat det ena exemplaret vidare till Strindberg. Det bör röra sig om hans på Bonniers 1901 utkomna "Från det moderna Tyskland. Studier, bilder och intryck". Boken kommenteras av Schering i huvudsak positivt men med några invändningar mot upprepningar och mot illustrationernas kvalitet.

Att Strindbergs kommit till Berlin framgår av nästa brevkort till Henrikssons.

Schering berättar den 4 augusti att Strindberg och han skulle komma vid middagstid dagen därpå; han hade lovat att hämta Strindbergs kl. I I vid det pensionat (Meyer i Charlottenburg) som de bodde på.

På lördagen var man uppenbarligen på teatern, något som Schering kommenterar i ett brev från söndagen den 5 augusti. Här berättar han att Strindberg gett sitt tillstånd till att Henriksson skrev en artikel om sitt möte med honom och sina upplevelser av Carl XII.

Det sista brevet är skrivet till Fritz Henriksson när denne flyttat till London i februari 1904. Schering berättar att hans fru Mary (som var engelska) börjat översätta "Utopier i verkligheten" till engelska och därför skulle vilja ha två eller tre tidskrifter sig tillsända. Tydligt var meningen att Scherings på detta sätt skulle kunna erbjuda Strindbergöversättningar till en engelsk förläggare som annonserat i tidskrifterna.

Jan Billgren

Utflykt med Strindbergssällskapet till Dalarö

Strindbergs målarstuga

Följ med Strindbergssällskapet till Dalarö och låt dig inspireras av Strindbergs skärgårdsmiljö.

Vi vandrar i Strindbergs fotspår, stannar till vid Amerikaberget, societetshuset, tullhuset, Dalarö brygga, målarstugan.

Strindberg inte bara skrev på Dalarö han målade också. Några av hans kända skärgårdsmotiv skapades i den röda, lilla målarstugan längst ut på en udde, som han hyrde från tullvaktmästaren Carl Anton Jansson. Målarstugan, döpte han till Cap-Strindberg.

Detta är ett unikt tillfälle att få höra om Strindbergs tid i skärgården. Ciceroner och guider är styrelseledamöterna **Louise Edlind-Friberg** och **Leif Magnusson**. Vi kommer även att få höra Louise läsa några av Strindbergs texter med skärgårdsmotiv.

Datum: söndag 22 augusti.

Pris för visningen är 100 kr som oavkortat går till föreningen Strindbergssällskapet.

Boka plats genom att mejla media@auguststrindberg.se (när du bokar plats får du reda på klockslag, vi anpassar oss till busstidernas sommartider, men runt klockan 11.00 har vi tänkt oss.)

Vi möts vid Dalarö hotellbrygga (bussens ändhållplats). Sedan går vi en strindbergspromenad på ca 1,1/2 tim. och avslutar med lunch för dem som vill på Dalarö Tullhus (var och en betalar för sin egen lunch). Här kan man även besöka en liten utställning om Dalarö där man även har ett litet "strindbergianahörn".

VÅR - SOMMAR 2021

UTSTÄLLNINGAR

Strindbergs hem

Strindberg. Genom kamerans lins i samarbete med Fotografiska pågår till den 15 augusti.

Därefter visas *Ode till Strindberg. Fotografier av Henk Speksnijder*

Henk Speksnijder (f. 1947) är från Nederländerna och har i mer än trettio år arbetat som fotojournalist. Vid 65 års ålder inledde han en ny karriär som bildkonstnär. Utan att han känt till Strindberg har hans fotografier stora likheter med både Strindbergs målningar och fotografier. I utställningen visas tjugo verk med motiv från Stockholm och skärgården.

VISNINGAR

Inga visningar för tillfället. Museet är öppet för max 20 besökare åt gången.

PROGRAM

Besök museets hemsida (Play - www.strindbergsmuseet.se/play), facebook och instagram.
Här finns ett stort utbud digitala program och inlägg.

SHOP

Litteratur av och om Strindberg, läs- och skrivrelaterade souvenirer, magneter, pins m.m.

ÖPPETTIDER

Preliminära öppettider från 4 maj: tisdag – söndag kl. 12-16.

ENTRÉ

Gratis för medlemmar i Strindbergssällskapet samt barn och ungdom t o m 19 år.
(Ord. vuxna 100 kr, stud/pens/arbetslösa 75 kr.)

Drottninggatan 85 08-441 91 70 www.strindbergsmuseet.se

Kallelse årsmöte Strindbergssällskapet

Datum: 18 maj 2021, kl. 18.00

Kära medlemmar!

På grund av ännu rådande restriktioner räknar vi med att hålla sällskapets årsmöte digitalt via Zoom även detta år. (Eventuellt kommer det att finnas möjlighet för en mindre grupp att vara fysiskt närvarande på museet.)

Med början kl 18.00 äger sedvanliga årsmötesförhandlingar rum. Därefter sänds digitalt Göran Söderströms efterlängtnade pridföreläsning för Strindbergspriset 2019.

Föreläsningen spelas även in.

Verksamhetsberättelsen kommer att publiceras på sällskapets hemsida.

ANMÄL ditt deltagande i det digitala mötet till Ingela Lundahl, ingela@strindbergsmuseet.se, tfn 08-441 9170. Ingela mejlar dig då en länk till mötet. Detta är mycket viktigt! Inget drop in!

FÖREDRAGNINGSLISTA

1. Årsmötet öppnas
2. Val av ordförande för mötet
3. Val av protokollförare
4. Val av protokolljusterare, tillika rösträknare
5. Fråga om godkännande av föredragningslistan
6. Fråga angående röstlängd
7. Fråga om godkännande av kallelsen
8. Anmälan av föregående årsmötesprotokoll
9. Styrelsens verksamhetsberättelse och bokslut för 2020
10. Revisorernas berättelse
11. Fastställande av bokslutet
12. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen
13. Styrelsens planer för kommande verksamhet
14. Beslut om medlemsavgifter
15. Val av styrelseordförande (mandattid 1 år)
16. Val av övriga styrelseledamöter (mandattid 2 år)
17. Val av revisorer jämte suppleanter (mandattid 1 år)
18. Val av valberedning (mandattid 1 år)
19. Ev. frågor och övriga meddelanden från styrelsen
20. Övriga frågor
21. Mötet avslutas

Varmt välkomna!

David Gedin, ordförande

STRINDBERGSSÄLLSKAPET STYRELSE

David Gedin – ordförande, styrelsemedlem i Stiftelsen Strindbergsmuseet

Göran Söderström – vice ordförande

Marie-Louise Jaensson Björkén – skattmästare

Sara Granath – sekreterare, redaktionsgrupp *Nya Meddelanden*

Ingela Lundahl – medlemsombud, kontaktperson

Leif Magnusson – ansvarig för Strindbergs skrivarstuga på Kymmendö

Cecilia Carlander – redaktör för *Strindbergiana*

Katharina Lind – redaktör för hemsida, sociala medier, *Nya Meddelanden*

Kristina Adolphson

Jan Billgren, redaktionsgrupp *Nya Meddelanden*

Louise Edlind Friberg

Malin Grände, redaktionsgrupp *Nya Meddelanden*

Tryggve Lundh

Erik Höök – chef för Strindbergsmuseet

Revisorer: Hans Alm, Olof Nordin

Revisorsuppleanter: Kjellåke Henriksson, Åsa Söderbergh

Valberedning: Catharina Söderbergh, Erik Höök

KONTAKT

Ordförande: David Gedin, e-post: strindbergssallskapet@auguststrindberg.se

Medlemssekreterare: Ingela Lundahl, telefon: 08-441 91 75, e-post: ingela@strindbergsmuseet.se

Redaktör för hemsidan: David Gedin, Katharina Lind, e-post: red@auguststrindberg.se

Redaktionskommitté *Nya Meddelanden*: Jan Billgren, Sara Granath, Malin Grände, Katharina Lind

Tipsa redaktionen: media@auguststrindberg.se

Strindbergssällskapets postadress:

Drottninggatan 85, 111 60 Stockholm

Hemsida: www.auguststrindberg.se

Följ oss på nätet: www.auguststrindberg.se, Facebook. Instagram.

MEDLEMSKAP

Du blir medlem genom att sätta in årsavgiften 250 kr på Strindbergssällskapets postgirokonto 25 02 78-9.

För ytterligare familjemedlem är avgiften 50 kr och för ungdomsmedlem (25 år och yngre) 150 kr. Årsavgift för institutioner: 400 kr inom Sverige, 500 kr utanför Sverige.

Mejla ditt namn och postadress samt e-postadress till: ingela@strindbergsmuseet.se.

OBS! Medlemsavgiften gäller per kalenderår och betalas in i början av kalenderåret.

I medlemskapet ingår årsboken *Strindbergiana*, fri entré på Strindbergsmuseet och en mängd rabatter i Strindbergsmuseets butikssortiment samt vissa teateruppsättningar på Strindbergs Intima Teater liksom emellanåt andra kulturevenemang och pjäser.

HAR VI DIN MEJLADRESS?

Med hänsyn till miljön samt Sällskapets ekonomi skickas *Nya Meddelande* numera ut på e-post.

För kontinuerlig information mejla din e-postadress till: ingela@strindbergsmuseet.se. Glöm inte att uppdatera oss om du bytt adress eller e-post.

STRINDBERGSSÄLLSKAPET